

4. Bernhard M., Kubik J. Twenty Years After Communism / M. Bernhard, J. Kubik. — L.: Oxford University Press, 2014. — 362 p.
5. Brysk A. Speaking Rights to Power: Constructing Political Will / A. Brysk. — L.: Oxford University Press, 2014. — 362 p.
6. Advocacy and the Three Main Sectors: State, Market & Civil Society [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.advocate-for-children.org/advocacy/strategizing_for_advocacy/strategic_analysis_tools.
7. Understanding political will [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://r4d.dfid.gov.uk/PDF/Outputs/Mis_SPC/R8236Appendix3.pdf.
8. Scheuch E. K. Societies, Corporations and the Nation State / E. K. Scheuch, D. Sciulli. — Leiden : Brill, 2000. — 261 p.
9. Clarke P. B., Foweraker J. Encyclopedia of Democratic Thought / P. B. Clarke, J. Foweraker. — Routledge, 2003. — 768 p.
10. Malena C. From Political Won't to Political Will: Building Support for Participatory Governance / C. Malena. — Kumarian Press, 2009. — 310 p.

Смирнова В. А. Политическая воля как модернизационный ресурс власти и залог успеха политических реформ

Проанализирован концепт «политическая воля» как модернизационный ресурс власти и залог успеха политических реформ. Рассмотрены системные и процедурные факторы общественно-политических преобразований, а также инструменты коллективного и субъективного влияния на принятие политических решений.

Ключевые слова: политическая воля, политический компромисс, политический лидер, социально-политическое пространство, политическая модернизация.

Smirnova V. Political will as modernization resource of power and success of political reforms

Examined the concept of «political will» as the modernization resource of power and success of political reforms. Reviewed the system and procedural factors socio-political transformations, as well as the tools of collective and subjective influence on political decision-making.

Keywords: political will, political compromise, political leader, social and political space, political modernization.

УДК 316. 772:32 (075.8)

Дабіжа Віра Василівна,
старший викладач кафедри теорії права та міжнародної інформації
ВМУРоЛ «Україна» Інституту права та суспільних відносин

Кіслов Денис Васильович,
кандидат політичних наук, доцент, докторант кафедри державного менеджменту
Національної академії державного управління при Президентові України

**ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНА СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ
ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ**

В статті розглядається проблема розвитку, інформаційно-комунікаційної складової в процесі прийняття політичних рішень.

Ключові слова: комунікації, інформаційна комунікація, інформація, рішення, політичні рішення.

Інтелектуальне інформаційно-комунікаційне забезпечення стало невідомою складовою процесу прийняття будь-яких політичних рішень. Але при підготовці інформаційних матеріалів для їх використання в процесах прийняття політичних рішень виникає безліч питань щодо надійності, достовірності, актуальності та якості та інших властивостей наявних даних. В складних умовах сучасних загроз та дезінформаційних впливів, інформаційних воєн виникають особливі умови до аналізу та сепарації отриманих повідомлень, що необхідні для ефективної політичної діяльності. Адекватність політичних рішень також залежить від ступення захисту та якості комунікаційних каналів, в яких циркулюють необхідні інформаційні потоки. Дослідження форм, методів та засобів інформаційно-комунікаційної складової системи прийняття та реалізації політичних рішень є актуальним завданням розробки й експлуатації сучасних політичних комунікацій.

Формулювання цілей статті – розглянути та проаналізувати основні напрямки сучасного інформаційно-комунікаційного забезпечення прийняття політичних рішень та реалізації їх у зовнішнє середовище країни.

У будь-якому суспільстві існує безліч залежностей, впливів та зв'язків між різними за спрямованістю інтересів, принципів, поглядів і методів конкретної практичної діяльності групами, індивідами, інститутами соціуму та владними або опозиційними політичними структурами. Найбільш складний та глибокий характер мають комунікації, що зв'язують ці елементи невизначеної множини у більш складні системи через циркулюючі у комунікаційних каналах інформаційні потоки. В залежності від видів, надійності, достовірності та якості інформаційного обміну між усіма елементами взаємодіючих систем, а також від технологій обміну самих систем між собою визначаються конфігурації, форми та сутності політичних комунікацій, які дозволяють з тією чи іншою ефективністю здійснювати їх життєдіяльність.

Інформаційно-символічне наповнення комунікацій, в яких інформація циркулює поміж елементами систем, одночасно також виступає і як внутрішня складова цих систем, і як зовнішній вхідний та вихідний продукт (повідомлення). З цих позицій інформаційно-комунікаційну складову слід розглядати за принципами системного аналізу та системного підходу до його природи, сутності та можливостей.

Як об'єкт дослідження поняття «інформаційно-комунікаційна складова» само по собі має ознаки складної, багатоаспектної та динамічної системи. Отже, об'єкт, що досліджується, включає в себе такі складові, як підсистеми, компоненти та елементи:

- самодостатні підсистеми інституціоналізованої формальної та неформальної співдіяльності фахівців-людей із власними внутрішніми та зовнішніми комунікаціями їх елементів, що об'єднані різними формами спілкування й взаємодії (ієрархічними, службовими, діловими, суспільно-груповими зв'язками, нормативами, інтересами, світоглядом, політичними прихильностями тощо);

- фінансово-економічну підсистему з її ресурсами, що складається із елементів ділової практичної співпраці з власними та підпорядкованими комунікаціями;

- підсистему, що містить організаційні, технічні та технологічні (комп'ютерні, комунікаційні тощо) елементи та має центральну та встановлену кількість периферійних елементів аналогічної структуризації;

- транзитологічні, традиційні та трансформаційні компоненти, що характеризують динаміку, форму та засоби змін параметрів вказаних підсистем;

- середовищно-ресурсні (природні, штучні, інтелектуальні, інформаційні тощо) та наявні зовнішні комунікаційні компоненти (ЗМІ, ЗМК, Інтернет, інші канали зв'язку тощо);

- електронні інформаційно-комунікаційні та людино-машинні елементи всіх підсистем та компонентів.

Отже, системний підхід дозволяє ґрунтовно осмислити в технологічному та організаційному вимірах усі наявні можливості функціонування інформаційно-

комунікаційного складової процесу прийняття та реалізації політичних рішень. Дослідження інформаційно-комунікаційної складової у політичних системах можуть бути також проведені з позицій інституціонального та функціонального підходів. Це дозволяє застосувати синтезований системно-інституціональний підхід до вирішення означеної частини загальної проблеми.

Проблеми інформатизації суспільства, електронного управління та інформаційно-комунікаційного забезпечення стало постійною темою наукових досліджень багатьох галузей знань, а також практичних розробок.

Вітчизняні дослідження в галузях комунікаційних технологій та інформаційної і теорії комунікології мають свою унікальну історію і збагачені працями класиків цих наукових дисциплін, таких як В. Глушкова, Г. Калитич, Ю. Канигіна, А. Коренного, В. Михалевича та інші, які дали в свій час принципову й далекоглядну оцінку розвитку даних напрямків людської діяльності. Що актуальні й в наш час.

Суто політико-комунікаційну гуманітаристику означених досліджень збагатили В. Бебик [1], В. Владимиров, О. Зернецька [7; 8], В. Іванов [10], С. Квіт, О. Коновця, Г. Почепцов [14], В. Різун, О. Соснін О. Холода та інших. Формами та методами інформаційного управління з позицій розвитку в Україні інформаційного суспільства займалися Д. Дубов [5], І. Жилиєв, В. Журавський, М. Згуровський [9], М. Ожеван, М. Родіонов та багато інших фахівців.

Проблеми комунікаційних трансформацій в умовах політичних змін і модернізацій в їх сучасному розумінні розглядалися вітчизняними дослідниками з позицій різних теоретичних концепцій. Серед багатьох авторів, що займалися проблемами історії, теорії, понятійно-категоріального апарату, питаннями напрямків розвитку політичної влади, політичних та геополітичних відносин слід визначити: О. Бабкіну, В. Бебика, В. Горбатенка, Ф. Кирилюка, М. Михальченка, М. Розумного, Є. Суліму, В. Токовенко, Ю. Шайгородського та інших фахівців. Філософські та соціальні проблеми управління, у тому числі з позицій комунікативістики, розглянуті в працях М. Білінської, Ю. Бех, Н. Дніпренко, Л. Климанської, А. Єрмоленка та інших авторів. Проблема державно-управлінської політичної інформації займалися В. Бакуменко, М. Демкова, В. Князєв, С. Кравченко, М. Фігель та інші фахівці [18, с. 163, 164].

Серед теоретичного надбання іноземних науковців слід визначити перші класичні теорії інформації 1941-1957 років. Зокрема, в праці американського вченого та інженера К. Шеннона вказувалося, що до конкретної інформації у визначених системах можна відносити тільки такі повідомлення, які дозволяють людині в різних ситуаціях робити вибір серед можливих альтернатив своєї поведінки [17]. І це повністю погоджується з політичними теоріями, що розглядають людину як об'єкт впливу, який відповідає цілям і завданням суб'єкта. Таким чином, було встановлено, що не всі інформаційні продукти, які циркулюють в політичних системах, однаково рівноцінні для людини. Навпаки, деякі з них мають різне ентропійне спрямування (ступінь невизначеності) як самої системи, так і людини в ній. Залежно від вибору із існуючих альтернатив сукупності інформаційних повідомлень людина або партія чи інша політична система збільшують чи зменшують свою ентропію, що веде до відповідного її спрямування в бік більшої впорядкованості життєдіяльності або, навпаки, – руху до невпорядкованості і, навіть, хаотичного стану. Цей висновок у сучасному вимірі функціонування конкуруючих політичних систем є не тільки принциповим, а й головним щодо відзнак входження в кризові ситуації, інформаційно-політичного управління в цілому.

Базовим визначенням інформаційно-комунікаційного обміну як такого вважається доказ Н. Вінера, який підтверджено багатьма іншими вченими останнього часу, згідно яким вони характерні для всіх без винятку областей життєдіяльності на Землі [3]. Тобто, інформація – така сама базова категорія і властивість усього суцього, як матерія, енергія, гравітація тощо. Таку саму думку висловлював і великий вчений-енциклопедист В. Вернадський [4]. Але бурхливий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій в

цьому сенсі призвів до того, що ця теза теж стала в душі постмодернізму об'єктом наукового дискурсу. З протилежної дискусійної точки зору інформація – це суто теоретичне штучне утворення або, навіть, фікція. Між цими двома полярними поглядами розташовані всі інші аргументації цього дискурсу. Увесь діапазон поглядів на поняття інформації викладено у фундаментальній праці В. Іванова [10, с. 10-138].

В контексті даного дослідження особливе значення має положення Н. Вінера про категорію «інформаційної вартості», а також твердження, що найвищу безпеку буде мати та країна, інформаційне й наукове положення якої відповідає найсучаснішим потребам суспільства у поширенні нових благ [3, с. 25]. Ідеї Н. Вінера були підхоплені та продовжені Г. Блумером, Н. уманом, С. Московічі, Е. Тоффлером, а також багатьма російськими вченими та громадськими фахівцями, у тому числі, Р. Абдєєвим, К. Вальтухом, В. Єгоровим, М. Назаровим, І. Панаріним, Ю. Петруніним, В. Поповим, А. Соколовим, А. Соловійовим, Г. Хакеним, Ф. Шарковим, І. Юзвішиним та іншими авторами.

Обґрунтування нової ролі, сутності та значення інформації для політичного розвитку суспільства на порозі інформаційної ери зробив Д. Белл (1919–2011) у передмові до останніх видань своєї головної книги «Грядущее постиндустриальное общество» [2]. Виходячи з його визначення інформації як повномасштабного суспільного блага, слід зазначити, що втілене в реальну практику повноцінне інформаційно-комунікаційне забезпечення всіх сучасних сфер людської діяльності є одним із логічних етапів розвитку людства на шляху до розбудови глобального соціуму нового типу, що неодмінно буде сформовано на планеті на основі електронних управлінських технологій усіх рівнів. Це на сьогоднішній день – е-урядування, е-технології тощо.

Роль інформаційно-комунікаційної складової як ключового фактора розвитку постиндустриального соціуму на основі «комунікативних практик» та інформаційних технологій розглянута в роботах таких видатних західних філософів, соціологів та політологів як: Т. Адорно, Г. Алмонд, К.-О. Апель, Д. Белл, Ж.-П. Бодрійяр, П. Бурдьє, Ю. Габермас, Е. Гуссерль, В. Гьосле, Р. Даль, Р. Дарендорф, К. Дойч, М. Маклюен, Г. Маркузе, К. Мей, М. Хайдеггер, М. Хоркхаймер, М. Фуко та інші вчені. Хоча діапазон їхніх наукових міркувань має коливання від глибоко песимістичного до стримано оптимістичного щодо майбутнього розвитку людства, але деякі раціональні зерна їх неординарних ідей можуть бути оптимально синтезовані для практичних підходів у розробці сучасних управлінських комунікацій.

Такі дослідники як І. Бар-Хілел, Е. Войшвилло, Р. Карнап, Дж. Кемени та інші у логіко-семантичних теоріях інформацію розглядали з позицій зменшення чи усунення невизначеності, що теж відповідає висновкам К. Шеннона і Н. Вінера [20, с. 163].

Розвиток методів, технологій та засобів інформаційно-комунікаційної складової спирається на декілька галузей знань і напрямків наукових досліджень. Серед них основними визнаними теоретичними розробками слід вважати наступні:

- теорію інформації (інформаціологію) та інформатику;
- теорію управління;
- теорію комунікацій (комунікологію);
- теорію систем (системологію);
- комп'ютерні технології;
- системотехніку тощо.

Отже, інформаційно-комунікаційне складова політичних рішень є комплексним напрямом науково-практичної діяльності, що спирається на здобутки, знання та конкретний досвід багатьох сфер знань. Але основні теоретичні підходи, що визначають принципи, структуру, тип, форми та засоби такого типу діяльності, є предметом гострого дискурсу. Проблемними та дискусійними на сьогоднішній день є основні правила використання інформації, специфіки й критеріїв комунікаційних систем, що принципово відмінні від класичних і традиційних, а також методи та засоби їх цільового призначення.

Наукові дослідження останніх років виявили нові суттєві ознаки понять «інформація» і «комунікація» та їх похідних в теоретичному і практичному вимірах. Об'єктивне з'ясування їх співвідношення та взаємодії в процесі утворення і втілення новітніх інформаційно-комунікаційних технологій в безпосередню практику діяльності політичних структур є актуальною задачею сьогодення. Тому осмислення сутності цих понять, що синтезуються в «інформаційно-комунікаційне» поняття проведе нижче через їх відокремлений розгляд.

В етимологічному розумінні термін «інформація» виник на основі латинського слова «informatio», яке тлумачилось як «повідомлення», «роз'яснення», «відомості» тощо. У новітніх іншомовних словниках інформація трактується також як сукупність будь-яких знань, свідчень про оточуючий світ і ті процеси, що в ньому відбуваються та сприймаються людиною або спеціальним обладнанням [19, с. 269].

Поняття «інформація» має різні визначення в різних галузях знань, зокрема в правовій, політичній, технічній, психологічній та іншій науковій літературі. Інформація є складовою загальної сучасної наукової картини всесвіту і не може бути визначена через інші, більш прості поняття тому, що є кардинальним базовим. Але й досі в саме слово «інформація» вкладається різний зміст в різних галузях знань та сферах буття.

Наведемо один із прикладів такого формально-правового галузевого визначення. У Законі України «Про телекомунікації» (від 18.11.2003 р. № 1280-IV) інформація – це відомості, подані у вигляді сигналів, знаків, звуків, рухомих або нерухомих зображень чи в інший спосіб [9, с. 514].

У техніці під інформацією розуміють повідомлення, що передаються у формі знаків. В теорії інформації – це не просто повідомлення, а тільки ті з них, які знімають чи зменшують невизначеність, що існує. За К. Шенноном інформація – це є «знята невизначеність». В кібернетиці за Н. Вінером розуміють ту частку знань, що використовується для управління, орієнтування, взагалі якихось активних дій, тобто з метою збереження, захисту та вдосконалення систем. А це і є цільовою основою для прийняття відповідних політичних рішень. В семантичних теоріях, що розглядають і досліджують сенс повідомлення, розуміють тільки такі повідомлення, які мають новизну (наприклад, новини).

З позицій теорії комунікацій інформацію розглядають як деяку субстанцію, яка передається шляхом несиметричної інформаційної взаємодії. Тобто це такий процес, коли при взаємодії об'єктів один об'єкт передає її іншому, а той отримує і зберігає її, при цьому перший об'єкт її не втрачає. З філософської точки зору інформація – це абстрактна категорія, що пов'язана з процесом пізнання людиною середовища, яке її оточує.

Для інформаційних технологій та комп'ютерних систем інформація – це деяка послідовність символічних значень (букв, цифр, закодованих зображень, звуків тощо), що несе таке змістовне навантаження, яке сприймається комп'ютерами різних систем. Тоді інформація має зовнішню форму, тобто її представлення; значення, тобто її абстрактний зміст; відношення до реальності, тобто зв'язок абстрактної сутності з дійсністю. В цьому сенсі поняття інформації поєднуються з поняттям управління і можуть бути досліджені й проаналізовані з позицій системного та інституціонального підходів. Наприклад, В. Бакуменко та С. Кравченко поділяють такого виду інформацію за відповідними ознаками на: «офіційну і неофіційну, загальнозначущу й відомчу, змістовну та цільового призначення», а також виокремлюють інформацію «за мірою доступності, а також за часовим виміром». Ці ж автори відмічають, що в системі державного управління інформація розглядається «з погляду актуальності, достовірності, оперативності, достатності й адекватності для прийняття відповідних рішень» [18, с. 163]. Таким чином, у класифікаційних розробках простежується синтез різних філософських підходів (гносеологічного, онтологічного, прагматичного тощо) до встановлення видів та типів інформації в залежності від сфери її використання.

Комунікація у широкому сенсі – це термін, що означає людську взаємодію у світі [21, с. 291]. Поняття комунікації, зокрема «політичної комунікації» розглянуті й визначені

авторами у роботах [11, с. 45-46; 17].

Комунікація – це природно-соціальний феномен, який у глобально-космічному вимірі є складним, багаторівневим симбіозом людино-технічних систем, мережевих систем, зв'язків і процесів пересування будь-чого та будь-кого у часі й просторі, у тому числі, передача, розповсюдження, прийом і збереження символів штучно-природного походження всіх форм буття [6, с. 146-147].

Специфіка політичної діяльності визначає принципи щодо інформаційно-комунікаційного забезпечення в політичних системах. які полягають у тому, що:

– на всіх рівнях політичної діяльності відбуваються відокремлення й розмежування управлінських процесів, які використовують практично всі наявні можливості та засоби сучасних інформаційно-комунікаційних технологій і тих, що такими технологіями майже не користуються;

– інформаційно-технологічна діяльність стає справою окремих підрозділів і елементів політичної структури;

– на всіх рівнях комунікацій, окрім політичних, ще реалізуються в тій чи іншій мірі інтереси; світоглядні, культурні, духовні, соціальні, релігійні та інші погляди й установки; явні та таємні уподобання; соціально-етичні норми поведінки тощо, які впливають на процеси відбору й трансформації інформації для підготовки та прийняття будь-яких рішень; до адекватності їх сприйняття у соціумі.

Проходження нової інформації через деякі комунікаційні канали (ЗМІ, Інтернет, соціальні мережі тощо) супроводжується впливами і деформаціями через коментарі, художні інтерпретації, свідомі й несвідомі зміни, шоу-програми тощо. Тобто виникають ризики неочікуваного та невизначеного спотворення первинної інформації-рішення, яке перетворюється у знання.

Потреба в інформації у сучасному суспільстві є не стільки безпосереднім наслідком неповноти знань, скільки, насамперед, ситуативною залежністю життєдіяльності від множини рішень. І саме тут виникає проблема комунікативної експертизи та участі експертів у трансформаціях інформації у базові (для прийняття політичних рішень) знання. Через індивідуальність і непередбачуваність уподобань експертів, їх можливі скриті наміри, психологічні особливості, емоційний стан тощо виникають відповідні спотворення та деформації знань, що використовуються при прийнятті такого типу рішень. Це може приводити до виникнення рішень не адекватних до ситуацій, особливо в умовах кризових явищ або в умовах, які несумісні з цільовими орієнтирами розвитку держави. Отже, виникають ризики щодо стабільного існування та розвитку суспільства.

Залежність від все зростаючої кількості політичних рішень, які іноді мають суперечливий або не зовсім зрозумілий, подвійний, закамouflований тощо зміст, але виступають на єдиному інформаційному полі, вносить не тільки дискомфорт для споживачів інформації, а й надає соціуму рис «суспільства ризику». Н. Луман ототожнював сучасне інформаційне суспільство зі «суспільством ризику» в його розумінні [12, 13]. Отже, дослідження засобів та методів подолання такої тенденції, що зможуть бути достатніми для нейтралізації такого типу ризиків є завданням подальших наукових розвідок. Одним із видів попередження виникаючих ризиків є розбудова комунікаційних моделей розвитку політичних систем на основі новітніх знань.

Розгляд та аналіз проблем сучасного стану і розвитку інформаційно-комунікаційної складової прийняття й реалізації політичних рішень дозволяє зробити наступні висновки.

1. Складне поняття «інформаційно-комунікаційна складова» одночасно виступає як категорія комунікології і як одна зі складових техніко-технологічних комплексів в цілому, що містить в собі декілька підпорядкованих підсистем, компонентів та елементів.

2. Дослідження інформаційної та комунікаційної складових політичних систем показали, що вони, як і кожна з їх основних компонентів та елементів окремо, відповідають усім критеріям, які дозволяють оцінювати та прогнозувати динаміку їх розвитку. Існує

принципова необхідність оновлення та вдосконалення адекватних правил, нормативно-правової бази й тезауруса, методів планування розвитком цих важливих компонентів політичної системи держави.

3. Розробка і впровадження сучасного інформаційно-комунікаційного забезпечення процесів прийняття рішень в політичних структурах є природно-штучним процесом загального поступу до становлення інформаційного суспільства у національному та міжнародному вимірі. При цьому інформаційна складова політичної системи країни стала найбільш динамічною та визначальною в умовах сучасних соціально-економічних і політичних трансформацій глобалізованого суспільства.

4. Понятійно-категоріальний апарат інформаційно-комунікаційного складової політичних систем повинен бути впорядкованим на основі єдиного тезаурусу, що постійно оновлюються в режимі випереджаючих досліджень та практик.

5. Інтернет, засоби електронного урядування надають як політичним структурам, так і людині нові комунікативні можливості, зокрема, і для формування соціального інституту реалізації прийнятих політичних рішень.

Література:

1. Бебик В. М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві : психологія, технології, техніка паблік рилейшнз : монографія / В. М. Бебик. — К. : МАУП, 2005. — 438 с.
2. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Д. Белл ; [пер. с англ.]. — М. : Academia, 1999. — 787 с.
3. Вінер Н. Кибернетика и общество / Н. Винер, — М. :Изд-во иностр. лит, 1958. — 200 с.
4. Вернадский В. И. Избранные труды / В. И. Вернадский [сост., автор вступ. ст. и коммент. Г. П. Аксенов]. — М. : Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2010. — 743 с.
5. Дубов Д. В. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості: аналітична доповідь / Д. В. Дубов, М. А. Ожеван, С. Л. Гнатюк. — К. : НІСД, 2010. — 63 с.
6. Дабіжа В. Сучасний науковий дискурс щодо визначення поняття «політичні комунікації» / Віра Дабіжа, Денис Кіслов // Освіта регіону: політологія, психологія, комунікації. — 2012. — № 3. — С. 146-154.
7. Зернецкая О. В. Проблемы конкурентного развития системы глобальной коммуникации / О. В. Зернецкая // Глобальное конкурентное пространство / О. В. Зернецкая. — К., 2008. — Разд. XIII. — С. 630-666.
8. Зернецька О. Головні актори у сфері глобального управління комунікацією : трансформація функцій та статусів / Ольга Зернецька // Політика і час. — 2007. — № 2. — С. 45-48.
9. Згуровський М. З. Розвиток інформаційного суспільства в Україні : Правове регулювання у сфері інформаційних відносин / М. З. Згуровський, М. К. Родіонов, І. Б. Жилияєв. — К. : НТУУ «КПІ», 2006. — 544 с.
10. Иванов В. Ф. Массовая коммуникация: монография / В. Ф. Иванов. — Киев : Академия Украинской Прессы, Центр Свободной Прессы, 2013. — 902 с.
11. Кіслов Д. В. Політична безпека масових комунікацій: монографія / Д. В. Кіслов. — К. : «МП Леся», 2010. — 208 с.
12. Луман Н. Невероятные коммуникации / Н. Луман // Невероятные коммуникации. — Вып. 3. — СПб., 2000 // Цит. за : Иванов В. Ф. Массовая коммуникация: монография / В. Ф. Иванов. — Киев : Академия Украинской Прессы, Центр Свободной Прессы, 2013. — 902 с.

13. Луман Н. Глобализация мирового сообщества: как следует системно понимать современное общество / Н. Луман // Социология на пороге XXI века: новые направления исследований. — М.: Интеллект, 1998 // Цит. за : Иванов В. Ф. Массовая коммуникация: монография / В. Ф. Иванов. — Киев : Академия Украинской Прессы, Центр Свободной Прессы, 2013. — 902 с.
14. Почепцов Г. Г. Информация & дезинформация / Георгий Почепцов. — К. : Ника-Центр, Эльга, 2001. — 255 с.
15. Попов В. Д. Социальная информациология и журналистика: учебное пособие / В. Д. Попов. — М. : Изд-во РАГС, 2007. — 336 с.
16. Шарков Ф. И. Коммуникология: основы теории коммуникации: учебник / Ф. И. Шарков. — 3-е изд. — М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К^о», 2012. — 592 с.
17. Шеннон К. Э. Работы по теории информации и кибернетики / К. Э. Шеннон. — М. : Изд-во иностр. лит., 1963. — 325 с.
18. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. — К. : НАДУ, 2011. Т. 1. : Теорія державного управління / наук.-ред. колегія : В. М. Князев (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) та ін. — 2011. — 748 с.
19. Новий словник іншомовних слів : близько 40 000 сл. і словосполучень / [Шевченко Л. І., Ніка О. І., Хом'як О. І., Дем'янюк А. А.]; за ред. Л. І. Шевченко. — К. : АРІЙ, 2008. — 672 с.
20. Соціологічна енциклопедія [уклад. В. Г. Городяненко]. — К. : Академвидав, 2008. — 456 с. — Серія «Енциклопедія ерудита».
21. Філософський енциклопедичний словник / [голова редколегії В. І. Шинкорук]. — К.: Абрис, 2002. — 744 с.

Дабизжа В. В., Кислов Д. В. Информационно-коммуникационная составляющая процесса принятия политических решений

В статье рассматривается проблема развития, информационно-коммуникационной составляющей в процессе принятия политических решений.

Ключевые слова: коммуникации, информационная коммуникация, информация, решение, политические решения.

Dabizha V., Kislov D. Information and Communication component of the policy development process

Article deals with the problem development of information and communication component in the process of political decision-making.

Keywords: communication, information communication, information, decision, policy decisions.

УДК 351.746.1(477)

Макаренко Богдан,

кандидат політичних наук,

здобувач Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА В СТРАТЕГІЇ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

Аналізується місце соціальної політики в системі соціальної безпеки. Стверджується, що майнове розширення, перерозподіл суспільного багатства, збагачення та концентрація значних матеріальних цінностей в руках невеликого прошарку населення свідчать про